

30 let folklore v Selcih

Sonja Čenčič

mentorica mlajše in starejše OFS Selca

Otvoritev
podružnične
šole Selca,
22. avgust 1982.

V Selcih v letošnjem letu folklorja praznuje 30 let. Krivec, da se je folklorja na selški šoli začela razvijati, je gospa Pavla Suwa. Leta 1979 se je na selški šoli zaposlila kot učiteljica. Tako kot je pred tem s folkloro navduševala učenke in učence v Dražgošah, je vsako leto tudi četrtošolce v Selcih hitro privabila k plesu. V začetku so zaplesali le na šolskih prireditvah. Ko pa so 22. avgusta 1982 učenci 4. razreda zaplesali na otvoritveni slovesnosti nove podružnične šole v Selcih, jih je spoznala tudi širša publika. Na harmoniko jih je spremljal gospod Franc Rihtaršič – Pirc iz Lajš.

Takrat so folklorne in folklorniki tudi prvič oblekli gorenjske narodne noše. Posodila jim jih je otroška folklorna skupina iz Škofje Loke. Nastop bi lahko v športnem jeziku ocenili kot zadetek v polno. Udeležence na otvoritvi so zelo navdušili. Opazili so jih tudi člani Turističnega društva Selca. Odločili so se, da folklorja v Selcih potrebuje svoje narodne noše. Financirali so izdelavo le-teh. Izdelal jih je krojaški mojster iz Selc, Jože Veber – Hvalčkov ata.

V šolskem letu 1982/1983 se je gospa Pavli v novi šoli pridružila tudi gospa Dunja Gartner, učiteljica športne vzgoje. Na fakulteti za šport je usmerjala tudi plese, zato je bila njena pomoč dobrodošla. Združili sta moči, pripravili program in uvedli folklorni krožek kot interesno dejavnost, ki je potekala celo šolsko leto.

Jože Veber – Hvalčkov ata.

Folklorne in folklorniki prvič v svojih oblekah, 1984.

Nastop v kulturnem domu v Selcih, april 1984.

Velik dogodek je sledil aprila 1984, ko so prvič oblekli svoje gorenjske narodne noše in zaplesali v kulturnem domu v Selcih. Vsi so bili navdušeni nad prekrasnimi nošami. S spoštovanjem so si ogledovali bleščeče zavijačke, bluze z naborki in pisane telovnike. Tudi harmonikar je bil učenec selške šole Primož Koblar.

V naslednjih letih so imeli zelo veliko nastopov. Plesali so na vseh prireditvah in praznovanjih v Selcih in okolici. Vedno so sodelovali na etnološki prire-

ditvi Kosec vabi, večkrat so sodelovali na otvoritvah sankarskih tekem, na prvomajskih proslavah in Čipkarskih dnevih, ki so jih takrat prirejali v avgustu. V okviru Groharjevega tedna so plesali v Sorici. S posebnim zadovoljstvom so se predstavili samo učiteljskemu zboru na matični šoli v Železnikih. Večino plesalcev je takrat že obiskovalo šolo v Železnikih in učitelji so jih spoznali še v drugačni luči.

Veliko so nastopali tudi v Škofji Loki. Tam so več let zaporedoma organizirali srečanje folklornih

Kosec vabi, julij 1988.

skupin Poljanske in Selske doline ter Škofje Loke. Za plesalce je bil zelo nenavaden nastop v vojašnici v Škofji Loki. Takrat so na pot pospremili štafeto palico. Plesali so na parketu, kjer jim je zelo drselo. Namesto da bi delali korake, so se malo podrsali v levo, malo v desno, malo v krogu ...

Leta 1986 sem se folklornemu krožku pridružila tudi jaz. Spomini so zelo lepi in zdi se mi, da sploh ni tako dolgo nazaj. Spominjam se mnogih nastopov, predvsem tistih v hotelu Transturist, kjer smo nekaj tednov vsako soboto nastopali za tuje turiste. Starejši gospodje in gospe so se z veseljem odzvali povabilu na ples kovtrov. Pa tistih, ko nas je kombi peljal čez Ljubelj, nastopov pozimi v Avstriji, pa poleti nastopa na Šobcu, kjer ob zaključku nismo dobili sendviča, temveč dunajski zrezek s pomfrijem.

Sedeli smo za mizami in nestrpnost čakali, kdaj bomo na vrsti mi in bodo gospe prinesle tudi nam krožnik s hrano, ki je takrat nismo jedli tako pogosto. Večkrat smo nastopali tudi na otvoritveni prireditvi Pokal Loka in na prvomajski proslavi na Križni Gori. Naše plesno znanje so lahko videli tudi v Novi Oselici, v Trziču in na Jezerskem, na srečanju folklornih skupin Jugoslavije v Ljubljani, na srečanju otroških folklornih skupin Slovenije v Novem mestu, v Sovodnju v Italiji ...

Kako pa sem pričela z delom mentorice folklorne v Selcih? Spominjam se, da se je govorilo, da učiteljica Pavla Suva s koncem šolskega leta 1997/1998 zaključuje s poučevanjem in s tem tudi z vodenjem folklorne v Selcih. Kaj bo s folkloro v prihodnosti, so se spraševali člani turističnega društva Selca. Med

SREČANJE OTROŠKIH FOLKLORNIH SKUPIN SLOVENIJE

DOM KULTURE NOVO MESTO

Sobota, 31. maj 1986 ob 18. uri

organizator: ZKOS in ZKO Novo mesto

- Folklorna skupina OŠ Belokranjskega odreda Semič
- Folklorna skupina Turističnega društva Selca nad Škofjo Loko
- Folklorna skupina predšolskih otrok iz VVO Novo mesto, enota "Novoteks"
- Folklorna skupina Pionirskega doma Cvetke Jerinove Celje
- Folklorna skupina OŠ Marjan Novak Jovo Ljubljana
- Pionirska skupina OŠ Edvard Kardelj Lucija - Portorož
- Madžarska pionirska folklorna skupina OŠ Drago Lugarič Lendava
- PiKUD OŠ Slava Klavora Maribor
- Pionirska folklorna skupina DPD Svoboda Rudi Jedretič Ribno
- Folklorna skupina "Pastiriji" KUD Podgorje pri Slovenj Gradcu
- Folklorna skupina VIZ TOZD OŠ Veljko Vlahovič Titovo Velenje
- Otroška folklorna skupina "Kres" Novo mesto

Seznam nastopajočih na srečanju OFS Slovenije.

Prve folklornice
in folkorniki pod
mentorstvom
Sonje Čenčič,
10. december 1998.

njimi sta bila tudi moj oče in tast. Vem, da sta nekega večera prišla s sestanka turističnega društva ter dejala, da so se pogovarjali, ali bi prevzela vodenje folklorne v Selcih. Ne spominjam se, zakaj ravno jaz, ne vem, kako in kaj sem premišljevala o tem predlogu. Vem pa, da si vsekakor nisem točno predstavljala, kaj pomeni prevzeti to delo. Bila sem še študentka, brez izkušenj v poučevanju, z nekaj folklorne znanja, ki je ostalo iz osnovnošolskih dni. Za to pridobljeno znanje, nadgrajevala sem ga na raznih seminarjih, sem zelo hvaležna Pavli Suwa ter Dunji Gartner.

Pa sem pričela, na začetku še kot študentka. V šolskem letu 1998/1999 sem dobila prvo generacijo svojih plesalk in plesalcev. V skupini je bilo osem plesalk in šest plesalcev. Prvi nastop smo imeli že 10. decembra 1998 na Češnjici na občnem zboru Aktiva podeželskih žena Selške doline. Spominjam se, kako so otroci težko čakali, da bodo oblekli gorenjske narodne noše, mene pa je "zvijalo", ker me je skrbelo, kako nam bo uspelo. Ob koncu pa smo bili vsi zadovoljni, ker smo uspešno začeli – otroci kot folklornice in folkorniki, jaz pa kot mentorica folklorne v Selcih.

Mlajša OFS Selca,
šolsko leto
2011/2012.

Ker se je z leti število otrok, ki so se želeli priključiti folklori v Selcih, povečalo, sem zaradi lažjega dela v šolskem letu 2002/2003 otroke razdelila v mlajšo in starejšo otroško folklorno skupino. Število folklornic in folklornikov se vsako šolsko leto giblje od 35 do 45. V mlajšo skupino se vključujejo otroci od 1. do 3. razreda, v starejšo pa učenci 4. razreda in starejši. Vsi ti obiskujejo folkloro v okviru interesne dejavnosti. Za mlajšo skupino vaje vedno potekajo takoj po pouku, starejša skupina pa ima vaje v popoldanskem času.

Na vsako povabilo za nastop smo se in se še vedno radi odzovemo. Tako se je s svojim znanjem ljudskih plesov, ljudskih pesmi in iger predstavilo že lepo število generacij.

Velik izziv zame in za skupini je bilo sodelovanje pri prvem projektu Comenius leta 2002 in 2003, v katerega je bila vključena OŠ Železniki s svojimi podružnicami. V projektu z naslovom Kultura nas zbližuje so sodelovale tudi šole iz Avstrije, Grčije in Škotske. Prva naloga skupin je bila, da tujim šolam predstavita nekaj slovenskih ljudskih plesov,

te posnameta ter jim posnetke pošljeta. Druga naloga za skupini, ki je bila malo težja, pa je bila, da so se morali naučiti plesu Škotske, Avstrije in Grčije. Pika na i tega sodelovanja je bila zaključna prireditev, kjer so se v Železnikih zbrali predstavniki vseh šol. S starejšo skupino smo pripravili veček gorenjskih ljudskih plesov ter zaplesali tudi avstrijski, škotski in grški ples. Ob koncu prireditve smo povabili kovtre zašit še tuje partnerje in naše učitelje. Na prireditvi je bila polna dvorana gledalcev – učenk, učencev, staršev, učiteljic, učiteljev in tujih gostov. Trema je bila zelo opazna. Ampak pred kom? Ko smo se kasneje pogovarjali z otroki, so dejali, da so največ treme imeli pred svojimi vrstniki, sošolkami, sošolci. Kajti k folklori so hodili v Selca, šolo pa so že obiskovali v Železnikih in mnogo njihovih vrstnikov sploh ni vedelo, da plešejo pri folklori. Kljub tremi smo delo opravili uspešno, le pri grškem plesu nam je malo ponagajala glasba. V te projekte smo v šoli še vedno vključeni in pri njih naša folkloro vedno z veseljem sodeluje.

Starejša OFS Selca, šolsko leto 2011/2012.

V sožitju z naravo,
Comenius,
21. oktober 2010.

Težko rečem, da se kakega nastopa ne spominjam z lepimi občutki. Mnogo jih je bilo: na raznih obletnicah, otvoritvah, proslavah, srečanjih, občnih zborih, 17-krat smo plesali ameriškim turistom, ki so obiskali Škofjo Loko ...

Med drugim so velik dogodek tudi gostovanja v tujini. Predvsem otroci so na nastope v Avstriji zelo ponosni. Kako z navdušenjem razlagajo svojim sošolkam in sošolcem, da bodo odšli nastopat v Avstrijo. Trikrat se nam je to že dogodilo in upam, da se bo še kdaj.

Veliko vaj vsako leto namenimo tudi območnemu srečanju odraslih in otroških folklornih skupin. Na tem srečanju se predstavijo folklorne skupine iz Škofje Loke ter Poljanske in Selške doline. Lahko rečem, da gre za neke vrste tekmovanje. Prisoten je strokovni spremljevalec, ki vsako skupino oceni. Oceni plesni in pevski program, kostumsko podobo, instrumentalno-glasbeni program, odrsko igro, rekvizite. Izmed vseh nastopajočih skupin izbere le eno (v letošnjem letu nobene), ki se uvrsti naprej na regijsko srečanje. Vsaka skupina si uvrstitev naprej šteje v veliko čast. V

Celovec,
21. november 2009.

Regijsko srečanje
OFS, Bled,
18. april 2010.

zadnjih dveh letih je uspelo tudi nam: v šolskem letu 2009/2010 je to uspelo starejši Otroški folklorni skupini Selca, v letu 2010/2011 pa mlajši. Uspeh ti zagotovijo večletne izkušnje, obiski različnih seminarjev ter pridno delo mentorjev in otrok.

Folklor mora imeti tudi dobre godce. Ti veliko pripomorejo k učinkoviti izpeljavi vaj in nato k uspešno opravljenemu nastopu. V začetku, pri gospe Suwi Primož, pri meni nekaj časa harmonikar Janez, danes Brigita, harmonikarica in violinistka, ter harmonikarja Matic in Blaž pri folklori v Selcih opravljajo svoje poslanstvo z odliko.

Tudi kostumska podoba je pri folklori zelo pomembna. Že nekaj časa sedaj velja, da gorenjska narodna noša ni primerno oblačilo za otroke. Zato ni zaželeno, da otroci pridejo na območno srečanje oblečeni v gorenjsko narodno nošo. Otroci morajo biti oblečeni v pastirske kostume. Nekaj let sem si lete izposojala, leta 2006 pa sta nam dve pridni šivilji sešili čudovite pastirske kostume. V njih so otroci prvič zaplesali na 1. folklornem večeru, ki smo ga organizirali 9. decembra 2006 na podružnični šoli v Selcih. Izdelavo in nakup nam je zopet omogočilo Turistično društvo Selca ter nekaj donatorjev, med njimi tudi Občina Železniki. Le-ta nam je že večkrat ob večjih finančnih izdatkih priskočila na pomoč. Hvala!

Seveda gorenjske narodne noše še vedno uporabljamo in s pomočjo Turističnega društva Selca po potrebi dokupujemo ali obnovljamo.

Obe skupini pa težko pričakujeta konec vsakega šolskega leta. Pa ne samo zato, ker bodo počitnice. Ker med letom nimamo prav veliko časa za pravo zabavo, si jo privoščimo ob koncu šolskega leta. Poleg tega so za pridnost nagrajeni s picami, ki jih "časti" Turistično društvo Selca. Kakšen posladek pa prejmejo tudi že med šolskim letom.

Praznovanje 30-letnice folklor v Selcih, 31. marec 2012.

Godci selške folklore, praznovanje 30-letnice folklore v Selcih, 31. marec 2012.

Je pa vedno tako, da dobro in uspešno lahko delaš, če imaš za to dobre pogoje. Teh pa pri folklori v Selcih ne manjka. Imamo podružnično šolo Selca, kjer potekajo vaje in kjer hranimo kostume. Imamo Turistično društvo Selca, ki za nas skrbi že vseh 30 let. Za vsem tem pa stojijo ljudje, ki nas pri tem podpirajo in nam pomagajo. Seveda so tu tudi otroci, ki si želijo spoznavati ljudske plesne, pesmi in stare igre Slovencev, ter njihovi starši, ki jih pri tem spodbujajo, jih vozijo na vaje in nastope. Zato hvala vsem.

30 let folklore v Selcih smo lepo proslavili. 31. marca 2012 smo pripravili prireditev, na kateri so zaplesale štiri generacije folkloric in folklorikov folklore v Selcih: prva generacija, katere mentorica je bila gospa Pavla Suwa, ki se je predstavila na otvoritvi nove podružnične šole v Selcih 22. avgusta 1982, zaplesala je tudi prva moja generacija, ki je začela plesati leta 1998. Seveda se je predstavilo tudi 40 folkloric in folklorikov, ki folkloro obiskujejo v tem šolskem letu. Manjkali niso niti harmonikarji

Pastirski kostumi, 1. folklorni večer, 9. december 2006.

Hura, pica,
junij 2009.

ter pevski zbor podružnične šole Selca. Ob tej priliki smo izdali tudi bilten z naslovom 30 let folklor v Selcih.

Ples je bil od nekdaj pomemben del družbenega življenja. Z ohranjanjem starih ljudskih plesov se ohranjajo tudi šege in navade naših prednikov. Folklor je ena od dejavnosti, ki znatno vpliva na

ohranjanje naše tradicije in s tem prispeva tudi h krepitvi naše narodne zavesti. Zato si v prihodnje želim, da bi selška folklor še naprej delovala v tako dobrem sožitju z okoljem, kot je do danes. Otrokom imamo v Selcih in okolici veliko, zato verjamem, da jih bo čez 30 let lahko veliko reklo: "Tudi jaz sem plesal pri selški folklori."

Prva generacija
Sonje Čenčič,
praznovanje
30-letnice
folklor v Selcih,
31. marec 2012.

Prva generacija
 Pavle Suwa,
 praznovanje
 30-letnice
 folklore v Selcih,
 31. marec 2012.

Starejša OFS Selca,
 praznovanje
 30-letnice folklore
 v Selcih,
 31. marec 2012.

Mlajša OFS Selca,
 praznovanje 30-letnice
 folklore v Selcih,
 31. marec 2012.

